

LÜLEBURGAZ KENTİ STRATEJİK PLANI

LÜLEBURGAZ BELEDİYESİ VE İLÇE İÇİN RAPOR:

**(İLÇENİN SOSYO-KÜLTÜREL ANALİZİ VE İKTİSADİ
COĞRAFYASI VE HEDEF TESPİTLERİ)**

A- DURUM TESPİTİ

Lüleburgaz Belediyesi'nin çağrısı ile 9 Mayıs 2002 tarihinde Belediye Başkanı Sayın Emin Halebak başkanlığında yapılan toplantıda; öncelikli olarak Belediye Görevlileri ile bir toplantı yapılmış ve "Burgaz'ın sorunları", "Belediye'nin sorunları", "Kişinin şu anda yapmakta olduğu görevin özel sorunları" ve " Kişisel olarak Burgaz'a ilişkin öneriler" başlıklı çeşitli sorular kapsamında bilgi alınmıştır.

Bu çalışmanın sonuçları; "Belediye yetkilileri için Belediye İhtiyaçlarının tespiti" olarak adlandırılmıştır. Buna göre, çalışmayı çağıran ana ihtiyaçlar:

- TAKIM RUHU GELİŞTİRME (Team monitoring)
- KAMUDA ÇEŞİTLİ ÖNCELİKLİ KONULARA DUYARLIK YARATMA (Civic Emancipation)
- BELEDİYE'NİN TANITIMI (Representation)HALKLA İLİŞKİLER
- BELEDİYE ÇALIŞANLARININ İŞ DOYUMU VE ÇALIŞAN TUTUMUNU GELİŞTİRME

kapsamlarında değerlendirilebilir. Bu toplantıyı takiben; grubun da çeşitli değerlendirmeleri dikkate alınarak; yapılacak işler:

- 1) YÖN KONUSUNDA HALKIN İZLENİM VE YÖNELİMİNİ ÖĞRENME;
- 2) FARKLI GÖRÜŞLER ANALİZİ
- 3) YAPISAL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: ORTAK ALANLARIN TESPİTİ İLE SLOGANLARIN ÜRETİLMESİ / GÜNDEM GELİŞTİRMEK

olarak tespit edilmiştir.

Bu toplantıyı takiben 12 Haziran 2002 tarihinden itibaren Lüleburgaz'da sosyolojik gözlem, bilgi derleme, dağıntık anketle görüş sorma, kanaat tespiti, yazılı metin çözümleme(discourse analysis), odak grup toplantısı(focus group), İzleme-değerlendirme(evaluation&monitornig) ve derinlemesine mülakatlardan(indepth-interview) oluşan bir çalışma

yürütülmüştür. Bu çalışmada görüşülen kişi ve gruplar şöyle kategorilendirilmiştir:

- Burgaz'daki çeşitli güç örüntülerinin temsilcileri ile: (Meslek grupları; liderlik özellikleri taşımaya göre gruplar; eski ve yeni aileler; farklı semtlerde oturma ve yaşam biçimlerine göre gruplar; profesyonel meslek sahipleri ve örgütleri; Belediye ile birlikte çalışmaya gönüllü olmaktan, Belediye ile birlikte çalışmayı reddetmeye dek sıralanan gruplar, yerel basın temsilcisi olanlar; STK üye ve başkanları vb.)
- Burgaz'da farklı işkollarının temsilcileri ve sivil organizasyonların çeşitli birlikleşmeleri ve üyeleri ile (Öğretmenler; işçi kesimi ve temsilcileri, işverenler, serbest meslek grupları, işsizler, esnaf, kadın grupları vb.)
- Burgaz'da çeşitli etnik grupların temsilcileri ile (Çingeneler, Kürtler, Bulgaristan göçmenleri, İç-Orta Anadolu göçeri düşük işçi statülü grup vb.)
- Burgaz'da çeşitli kamu görevlileri ile (Kaymakam, Emniyet Müdürü, Sağlık Grup Başkanlığı, Savcılık vb.)

Yukarıda anılan kategorilerle yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlara göre, öncelikle ilçenin ve ilçe sakinlerinin genel ve özgün sorunları analiz edilmiş; ardından bu sorunlara getirilen çeşitli çözüm önerileri bir sınıflamaya tabi tutulmuş; bu sınıflamalar "metin çözümleme" tekniği ile yeniden değerlendirilerek Stratejik Planın kendi önerileri temellendirilmiştir. Özetle; alandan çıkan sonuçlar iki kez analiz edilmiştir: Sorun ve çözüm önerilerinin tabi halleri ilk çözümleme olarak ele alınmış ve ardından bu çözüm önerilerine bir metin olarak bakılarak, **politik ve sosyal çözümler** ile bu metinlerin **kentsel alt-okumaları** yapılmıştır. İlk çözüm sonuçları gerek ilçe halkıyla gerek Belediye Başkanı Sayın Emin Halebak ile çeşitli düzeylerde paylaşılmıştır. Ancak bu raporun temelini oluşturan alt-okuma ile politik-sosyal değerlendirme, sadece raporun kendi iç dinamiğinde değerlendirilmeli ve bilimsel araştırma etiği gereği, paylaşımı kısıtlanmalıdır.

I- LÜLEBURGAZ'DA YAPISAL ANALİZ:

Çalışmanın uyarı ve önlemler konusunda sağlıklı bir görüş bildirebilmesi için, öncelikle yapısal analizlerinin bilimsel ve tutarlı olması gereğinden hareketle; bu kısımda "durum saptama ve çözümlenmeleri"ne yer verilecektir.

Demografik yapı:

Burgaz'ın demografik yapılanması, çeşitli çalışmalarda yığılımlı istatistik olarak zaten yer almaktadır. Ancak sosyolojik bir analiz olarak, Burgaz'ın yaş piramitleri ve göç endeksleri üzerine bazı tespit özetleri yapmak zorunludur:

Burgaz'ın bildirilen istatistik sonuçları¹, nüfusunun 3/4'ünün merkezde yaşamakta olduğunu ve son 7 yıldır büyük oranda göç çekmekte olduğunu ortaya koymuştur. Bu göçün çekim alanı, kanımızca dört ana nedenden kaynaklanmaktadır. Yoğunluk ve önemlerine göre ana göç çekiminin ana nedenleri şöyle sıralanabilir:

- 4) Burgaz'ın kendi yaşam alanındaki zenginlikler ve bunlara bağlı çekimler: Çevre ilçe ve köylerden yatay göçler ve büyük oranda Burgaz'ın sanayi, tarım ve olası yeni olanaklara açık bir kent olması; bu çekimin başlıca nedenidir. (**Şehrin ana ekseninde kalan göç** olarak tanımlanabilir)
- 5) Son dönemde yaşanan ekonomik kriz ile birlikte, orta yaş üstü nüfusun Burgaz ve köylerine geri dönüşü (bu tür göç, "**emekli geriye dönüşü**" olmaktan ziyade, şehrin merkezinden çeperlerine yani köylere doğru olan göçtür)
- 6) Burgaz'ın, deprem sonrası yoğun geri dönüşlere sahne olması (Merkez ve köyler birlikte göç almıştır)
- 7) Çorlu ve bu çekimle gelişen çevrenin etkisi ile orta ve orta alt tabakanın yerleşim yeri olarak Burgaz'I seçmesi (Geçici bir yerleşme olarak görülse de aslında bu tür bir göçün uzun vadede Burgaz'ı iktisaden desteklemesi beklenmelidir. Ancak bu destek, orta vadede ev kiralama ve tüketim malları satın alımı desteğinden daha uzağa gitmeyecektir.)

¹ Bkz. Lüleburgaz Belediyesi, 2002, Rapor. Tıpkıbasım; Lüleburgaz Kaymakamlığı Brifing Dosyası, Ocak 2002, Tıpkıbasım; DİE İl İstatistikleri, 1997.

Yukarıda yapılan özet analiz sonucunda:

Burgaz'ın nüfus ağırlığının gerek eğitimli ve nitelikli ya da yarı-nitelikli gerek eğitimsiz ve niteliksiz işgücü olarak; önümüzdeki 15 yıl boyunca 19-35 yaş grubu ağırlıklı olacağı söylenebilir.

Bu yaş grubundaki nitelikli öğelerin Burgaz'ın gelişiminde rol alabileceği açıktır. Ancak bu öğeler Burgaz için kalıcı kılınmalıdır.

Bu yaş grubundaki niteliksiz işgücü de Burgaz'a bir şekilde damgasını vuracaktır. Özellikle ucuz işgücü kullanan fabrikaların kaçak işgücü olarak taşıdığı genç, eğitimsiz ve niteliksiz nüfusun, yine bir şekilde Burgaz'a kazandırılması zorunludur.

İktisadi Antropoloji:

Lüleburgaz, Türkiye'de EN ZENGİN 100 İLÇE(1996) içinde ikinci grupta yer almaktadır². Bu ikinci grupta yer alan ilçeler Türkiye milli gelirinde % 27.8 lik bir ağırlığa sahiptir. Milli gelire katkılar sıralamasında ise Lüleburgaz, Türkiye Milli geliri içindeki payı % 0.99 ile 0.40 arasında olan 45 ilçeden birisidir. İlçenin toplam GSMH'daki payı % 0.46 ve il GSMH içindeki payı % 62.45'dir. Bir diğer deyişle Burgaz Türkiye'nin en zengin 100 ilçesi içinde yer almakla kalmamakta, ek olarak Kırklareli'nin toplam gelirinin de % 63'e yakın bir kısmını kendi içinde üretmektedir. Bu anlamda tüm Kırklareli'nden daha zengin bir ilçedir.

Öte yandan, sosyal gelişmişlik ölçütlerinde HDI(Humanity Development Index) esas unsur; en üst gelir grupları ile en alt gruplar arasındaki gelir dağılımının dengeli olmasıdır. Diğer bir deyişle, bir sosyal yapının iktisaden sağlıklı bir gelişme içinde olması beklenildiğinde, başvurulacak şartlardan ilki **gelirin dengeli dağılımıdır**. Salt ekonomik girdilere bakılarak bir sosyal yapının ancak "O anki" fotoğrafı hakkında karar verilebilir. Oysa arzu edilen, gelecekteki fotoğrafları da görebilmektir. Bu nedenle Lüleburgaz'ın

² SÖNMEZ, Mustafa, (2001) Gelir Uçurumu, Türkiye'de Gelirin Adaletsiz Bölüşümü, OM Ekonomi-Politik Yay.

iktisadi analizini çeşitli grupların gelir dağılımından aldıkları paylara göre yapmakta fayda vardır.

Lüleburgaz'da halkın En alt ve üst %20'lik dilimlere göre bölümünden, kısmen eşitlikçi bir yapı içinde olduğu söylenebilir. Tüm Türkiye ortalamasının çok üzerinde bir rakamla Lüleburgaz'da en üst % 20'lik dilim toplam gelirin % 54.88'ini en alt grup ise % 4.86'sını almaktadır.

% 10'luk dilimlere göre ise En üst % 10, toplam gelirin % 40.51'ini en alt % 10 ise 1.83'ünü paylaşmaktadır.. % 5'lik dilimlere göre, en üst % 5'lik grup ise toplam gelirin % 30.34'ünü; en alt % 5 ise %0.69'unu almaktadır.

Haneler	%20' lik gelir payı	Aile başına aylık gelir \$
En zengin %20	54.88	2130 ve üzeri
2.%20	19.03	739
3.%20	12.61	489
4. %20	8.63	355
En yoksul%20	4.86	189

(Araştırma sonuçlarına göre)

Ailelerin genel dağılımına bakıldığında ise kentin %35'inin 1000-2500 \$ arasında bir aylık geliri olduğunu söylemek mümkündür. Aylık geliri 300\$ ile 1200 \$ arasında olanlar da, kentin % 65-70' ini teşkil etmektedir.

Yukarıdaki rakamlar, Lüleburgaz'ın, Türkiye şartlarına oranla çok daha eşitlikçi bir iktisadi yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Tüm sosyal ve iktisadi göstergelere göre de (Eğitim ve sağlık harcamaları; Sosyal güvenlik ve refah harcamaları; Okur yazarlık; Su ve su kaynakları; Hastalık ve sağlık; Çocuk ölümleri ve aşılama; Doğumda ölüm beklentisi; 15-60 yaş arası ölümler; Anne ölümleri ve bebek ölümlülük oranları) açısından Lüleburgaz için söylenebilecek olan "**Boynuz'un kulağı geçtiği**"dir. Burgaz hemen her yönden kendi il merkezinden daha gelişkindir³.

³ Bu gelişkinlik ölçümlerinden bazıları, özellikle Belediye hizmetlerine ilişkin olarak "Su ve temiz suya erişme" ve "Sağlık ve sanitasyon hizmetleri" açısından daha geri olan şartlar, bu raporun daha ileri aşamalarında tartışılacaktır.

Burgaz'ın iktisadi yapısı içinde çeşitli meslek ve iş gruplarının daha detaylı bir analizi ile, ilçenin geleceği hakkında da bir fikir sahibi olmak mümkündür:

Her şeyden önce, ilçede, üretimin hakim yapı olduğunu söylemek gerekir. Burada da **kırsal ve kentsel üretimin** farklı girdleri farklı miktarlarda verdiğini görmek mümkündür. Lüleburgaz'ın temel geçim kaynağı olarak % 60 ile küçük ve orta köylülük ağırlıklı olmasına rağmen; gelirin esas büyüklüğü, sanayiden kaynaklanmaktadır. İlçede sürekli geçimin temel unsurları 3 türde sayılabilir % 60 ile tarım(küçük ve orta köylülük), % 20 ile işçi ve memur-hizmetli grubu ve % 20 ile esnaflık. Ancak gelirin bu üç kaynağından pay alan kesim, aslında Burgaz'ın toplam gelir dilimleri içinde esas olarak 3. ve 4. % 20'lik gelir grupları içinde yer alırlar. Öte yandan sanayi kesiminde kalifiye işgücününün 2. % 20'lik grup içinde olduğu görülmektedir. Hatta, bu kesimin az bir oranla da olsa en üst %10 içinde temsil edilmekte olduğunu da söyleyebiliriz. Burgaz'a esas olarak mevcut halde damgasını vuranlar içinde en önemli grup; **orta-üst ve orta-alt'**a uzanan bir **gelir grubu**dur. Bu grup, gerek üretim gerek tüketim kalpları açısından, **yaşam kalitesi** oldukça iyi olan bir grubu temsil etmektedir.

TESPİT:

Gelirin bu dağılımı ve kaynaklarına bakıldığında, Burgaz; sürekli geçim kaynakları açısından oldukça tutarlıdır. Ek olarak ve 2. ile 4. Gelir grupları açısından da "Bütünüyle üretimden kaynaklanan" bir biçimde ve uzun vadeye yayılmış bir yapıya sahiptir.

İlçede en üst % 10 ile en alt % 10'un iktisadi ve sosyal yapısı ise daha dikkatle gözden geçirilmiştir: En alt % 10 içinde öncelikli olarak dışarıdan getirilen ve sonra da yerlilerden **yarı-nitelikli işgücü** ve sabit gelirli olmasına rağmen düşük miktartlı gelire yetinen **hizmetler sektörü çalışanları** yer almaktadır.

En alt % 5 içinde öncelikle **Doğu Anadolu'dan** ve **Romanya'dan** yoğun olarak gelen ve kimi zaman da asgari ücretin altında çalıştırılan **kaçak işgücü** ve çingeneler vardır **Çingene** grupları⁴, şehrin iç kısmında kalmasına rağmen, "Çöküntü Bölgeleri" olarak adlandırdığımız, Altıyol ve Özerler mah., Kuştepe mah. ve Gündoğdu çevresinde yoğunlaşmıştır.

⁴ Türkiye çingeneleri ve Lüleburgaz'a ilişkin özel bilgi bu çalışmanın sonunda ek olarak verilecektir. Ayrıca "Sorun Analizi" kısmında Çingeneler ve kent ilişkisi üzerinde tekrar durulacaktır.

En üst % 10'luk grubun içinde, yukarıda da anıldığı gibi kısmen yüksek nitelikli **beyaz yakalı**lar da bulunmasına rağmen; bu kesim kentin yerlisi değildir.

TESPİT:

Dışarıdan geçici olarak çeşitli ara ve tüketim malı üreten sanayi kuruluşlarına, yönetici vb. misyonlarla getirilmiş olan bu grup; yerliler tarafından Luleburgaz'ın yaşam kalitesini yükseltecek bir fırsat olarak görülmesine rağmen; esas olarak kentin yerlisi olmadıklarından şehre de geçici bir ikamet gözüyle bakmaktadırlar.

En üst % 10 içinde, üzerinde esas durulması gereken bir başka grup özellikle de %10 ile % 5 en üst gelir grubunu oluşturan ve şehrin yerlilerinden oluşmuş olan bir başka gruptur: Bu grup içinde farklı kategorileri bir arada barındırmaktadır: 1) "Osmanlı'ya kadar kökleri uzamasına rağmen esas olarak 1950 dönemi ve kısmen daha öncesinde kırsal alan gelirinden kaynak alan ve şimdilerde **ailenin köklü zenginliği üzerine inşa ettiği bir servet ile yaşayanlar**"; 2) "1970 ve 1980 arası dönemde sanayinin gelişmesi ve ulusal sanayi ile eklemlenme yolu ile zenginleşenler"; 3) "Şehrin **rantiye kesimi**". Sayılan üç grubun mutlak ve keskin bir biçimde kalıplaşmış olduğu düşünülmemelidir. Aksine her grubun içinde çeşitli farklılıklar vardır ve çeşitli alt-gruplar birbirlerinin içine geçebilmektedir. Örneğin 1950 öncesinde tarım gelirlerinden zenginleşmiş olup "**Eşraf**" içinde olan ve ticarete çok az girmiş bir kesim olduğu gibi; bu grup içinde aynı zamanda tarımdan gelerek ticareti asıl geçim kaynağı olarak benimsemiş olanlar ya da bu geçmişten gelen ancak 1987 sonrası **rant ve spekülasyon** ağırlıklı çalışan gruplar da yer alabilmektedir.

TESPİT:

Aralarındaki farklar dikkate alınarak, bu SES grubunun kente katılımcı davranışları çeşitli slogan ve programlarla güçlendirilmeli, aksine duraklatıcı ve kişisel çıkarı öne çıkarıcı davranışları, yine çeşitli slogan ve programlarla engellenmelidir.

Öte yandan, ilçede işçilik ve işçileşme sürecinin yapısı da araştırılmıştır. Burada iki grup işçi yapısından özellikle söz etmek gerekmektedir: Bütünüyle kitlesel üretime dayalı ve yoğunlukla ara malı grubu üreten bir

dizi sanayi işletmesinin **işçileştirme süreçleri** ve ikinci olarak daha emek yoğun çalışan ve tüketim malları grubu ile tekstil alanında üretime yoğunlaşmış olan yarı-kalifiye ve diskalifiye işgücü.

1980 işçi göçü ile gelmiş olan yarı-kalifiye, 1980 sonlarındaki kalifiye işgücü; ne yazık ki 1970 dönemindeki yoğun örgütlenme bilinci, modernist yapının çeşitli görünümleri ile donanarak üreten ve değiştiren bilinçli kentli konumunu; 1990 sonrası **kaçak işçi** ve **diskalifiye** ama aynı zamanda çok kalabalık olan **işgücü göçü** karşısında koruyamamıştır. Bugün, şu anda Türkiye'nin içinde bulunduğu işçi yapısı ile benzer konumlar ve benzer sorunlar taşıyan üç tür işçi yapısından sözetmek mümkündür:

TESPİT:

Grup1)

Geçmişte kitlesel ara malı ve tüketim malı üreten firmalarda işçi olarak çalışan, kalifiye görelî yüksek ücretli, geçmiş sendika bağları kuvvetli olan ancak sendikal hareketlerin zayıflaması nedeniyle dağınmış; ve örgütü olan ama örgütlenemeyen işçi grupları.

TESPİT:

Grup2)

Geçici işçi olarak veya kaçak işçi olarak gelen, zamanla yerleşmiş olan ancak halen düşük ücretli, örgütsüz ve kısmen sosyal güvencesiz olarak çalışan işçi grupları.

TESPİT:

Grup3)

Son yıllarda kaçak olarak getirilen, asgari ücret altında ve sigortasız olarak geçici ucuz emek işlerinde çalışan, Burgaz'a tamamen yabancı kalan Romanyalı, İç Anadolu ve DoğuAnadolulu işçi grupları.

Yukarıdaki işçi ve işçileşme profilleri yolu ile, sosyo-politik bir tespit olarak söyleyebileceğimiz:

TESPİT:

Son 30 yıldır Burgaz içinde örgütlü yarı-kalifiye grup içinde yer alan işçilerin; Burgaz'a entegre olma ve şehir içinde var olma bilinçleri, diğer işçi gruplarından daha yüksek bulunmuştur.

TESPİT:

Lüleburgaz işçileşme sürecinde, köylülükten kaynaklanan bir ikileme sahiptir: Köylülüklerini bitirmeden destek bir üretim ve bir ek gelir olarak işçilik içinde yer alan gruplar; işçileşme ve kenti modernizasyona ortak etme süreci ile orta derecede ilgilenen gruplardır.

TESPİT:

Ucuz işgücü olarak getirilen ve çoğunlukla şehrin en dışında fazla yüklü iş saatleri ve sosyal güvencesiz olarak çalıştırılan gruplarda şehre entegrasyon en alttadır. Ancak burada dikkate değer bir nokta; bu entegrasyonun iki taraflı kesintiye uğradığının tespit edilmiş olduğudur.

Diğer bir deyişle; bu işçi gruplarının şehre entegrasyonunu önleyen en önemli etmen, şehrin yerleşikleri tarafından "Dışlanmaları" ve "Asıl öteki" olarak kabul edilmeleridir.⁵

⁵ "Öteki Kimdir?" analizi için ileride tespit ve değerlendirmelere yer verilecektir.

II-İLÇENİN ŞEHİRLEŞME VE SOSYAL YAPISAL DÖNÜŞÜM DÖNEMLERİ:

Burgaz; ilk direniş örgütünü Mondros'tan hemen sonra kurabilmesi (Trakya Paşaeli Müdafaa-I Hukuk cemiyet) Yunan işgaline karşı direnişleri yerel siyasi önderlerini yaratarak örgütlemesi ve Trakya'nın kurtuluşu tarihinde çok önemli bir yer işgal etmektedir⁶. Ancak bunda çok daha önce gerek iktisadi ve dini göç yollarının üzerinde oluşu⁷ gerek bu **göç yolları** ile yaşadığı değişimler Burgaz'ın şimdiki kültürel ve iktisadi yapısına ve hem de "Kentlilik Bilinci"⁸ne damgasını vurmuştur. Şehrin iktisadi politik açısından son 30 yılı ise asıl belirleyici olmuştur:

1970ve gelişen onyıllı: Kasaba'nın sanayi üretimine açılması ve hızlı işçileşme başladı. Bu dönem yerli eşrafın bir kısmının sanayi üretimine eklenmesi ve bir kısmının da **ticareti** benimsemesi dönemidir. **ŞİŞE-CAM** ile başlayan, ulusal sanayinin Trakya'ya özelde de Çorlu-Burgaz hattına yığılmasını; Eczacıbaşı, Demir-Döküm ve tekstille ilgili orta büyüklükte sanayi tesisleri izlemiştir; akabinde Burgaz hızlı bir kalifiye ve yarı kalifiye işçi göçüne sahne olmuştur. Kasabanın nüfusu 15 yıl içinde 20 binden 1000 bine fırlamıştır. **Hızlı betonlaşma** da bu dönemde başlamıştır.

Öte yandan 1980 ve sonrasında, şehir hızla kalifiye eleman göç alımına uğramıştır. Her iki onyıllın **heterojen göçünün** bir sonucu olarak da, şehir heterojen bir kimlik kazandı. 1993 dönemlerinde; TEM açılmadan önceki yol Lüleburgaz'ın içinden geçiyordu ve **şehrin estetiğine** de fayda sağlıyordu.

1980 ve sonrasında kalifiye ve yarıkalifiye elemanların şehre entegrasyonu çok daha kolay olmuştur ve şehri asıl sahiplenilenler içinde bu gruplardan **katılım** yüksektir. Ancak 1990 ve sonrası göçle gelenler, ilçede **çöküntü bölgeleri** olarak adlandırılabilirler mekanlara yerleşmektedirler ve gelirleri, alt-alt gelir grubuna girmektedir.

⁶ Bkz. 81. Yılında Lüleburgaz Kongresi bildirileri, Ulusal sempozyum, 31 Mart 2001, Lüleburgaz Belediyesi, 2001.

⁷ Bkz. Mansel, A.M. 1938, Trakya'nın Kültür ve Tarihi, İst.

⁸ "Kentlilik bilinci kenti sevmekten çok, "Kente entegrasyon hızı" ve "Kente katılım" olarak adlandırılmalıdır. Bu kısım ile ilgili genel bilgi "Katılım Toplantıları", "Derinlemesine Mülakatlar", "Odak Grup analizleri", "Siyasi Metin Çözümlenmeleri" ve "Kanaat Yoklamaları" yolu ile alınmıştır. Çalışmanın bu sonuçları rapor içinde tartışılacaktır.

III-YAPISAL ÇÖZÜMLEMELERİN TOPLAM BİR SONUCU OLARAK: BURGAZ VE KATILIM EĞİLİMİ TESPİTLERİ:

Burgaz içinde ve etki alanlarındaki güç gruplarını; "**Kente Katılım İsteği ve Katılım Şekli**" açılarından sınıflandırmak gerekmektedir. Bunu yapabilmek için öncelikle, çeşitli **SES** (sosyo-ekonomik statü) gruplarına danışılmış ve yanıtların çözümü yapılmıştır. Yorum ve analizlerde; **kentin** kendi **kimliğini** açığa çıkaracak olan ve daha sonra çözüm önerileri geliştirilirken ve bu önerileri halka benimsetebilecek sloganlar üretilirken; hangi kavramlarla hareket edileceği bulunmaya çalışılmıştır:

Kenti "**Duraklatan**" ve "**İlerleten**" **güçler** olarak çözümlenmek mümkündür. Burgaz, tüm yapısal çözümlere bu iki ayrım dahilinde yanıt vermiştir. Diğer bir deyişle verilen tüm yanıtları kenti ilerletme ve duraklatma çerçevesinde okumak mümkün olmuştur.

Bu çalışmanın sonuçlarından birisi olarak, çeşitli güç grupları (Emek Platformu, kadın grupları, yeni göçenler, esnaf, kamu görevlileri, rantıye, işsizler, kentin önde gelenleri vb.) ile yapılan çalışmalarda duraklatma ve ilerletme faktörlerini iki grupta ele alacağız:

- **Kentin Enteraksiyonu** ve bunun izlenmesi: Kent, sosyal olarak hangi ana akslar boyunca ilerlemektedir ve bu akslar içinde hangi kurum, grup ya da kuruluşlar kendilerine hangi amaçlarla hangi yolları çizmektedirler?

KENTİN ENTERAKSİYON İZLEĞİ: Kentin izlediği etkileşim kalıpları çeşitli kavramlarla ifade edilmektedir. Bunlardan en önemlileri: "Rant", "Köylülük", Entelektüel ve Sol Olmak", "Kültür ve Kültüre Verilen Önem", "Bulgar olmak/Türk olmak" , "Batılı Olmak", "Avrupalı Olmak", Gençle Birlikte...", "Bizim Çingenelerimiz", "Diğerleri!", "Betonlaşma", "Çorlu..." ve "Çevre" kavramlarıdır.

- Kentin coğrafyası ve bunun izlenmesi: Kent tarihsel olarak biriktirdikleri ve sosyo-ekonomik coğrafyası okunarak izlenmelidir.

KENTİN COĞRAFYASI: Kentin coğrafyası içinde de çeşitli anahtar kavramlar saptanmıştır. Bunların ise en öne çıkanı: "Araba" ve "Yol" kavramıdır ve tüm kent bu kavram ile coğrafi olarak bağlantılandırılabilir. Neredeyse tüm Burgaz, önemli bir ilk sorunu olarak "Otopark" sorununu göstermektedir.

Burgaz için "Yol"un üç anlamı vardır: İstanbul, Avrupa (Bulgaristan) ve Köy. Bu üç yol hali ise birbirinden dikkatle ayrılmalıdır.

İstanbul "YOL"u, belirgin bir biçimde, üst SES gruplarının gerek hafta sonu hatta gerek tüm hafta içinde, kentte kazandığını taşıma ve harcama yolu olarak değerlendirilmelidir. Bu üst SES grubu aynı zamanda İstanbul yolunu Avrupa bağlantısı için de bir aracı yol olarak kullanmaktadır. Yapılan analizlerde en fazla geliri elde etmesine rağmen, kenti sahiplenme ve kenti değiştirmede en az gönüllü olan grup, bu gruptur.

Bulgaristan "YOL"u, son dönemlerde çifte vatandaşlık edinebilmiş olan ve kısmen günlük ihtiyaçlarını tatmin için kısmen de hafızalarındaki hatıraları geliştirebilmek için, Bulgaristan doğumlu Türkler tarafından sıkça kullanılan bir yoldur. Kentte Bulgaristan doğumlu olup, 1989 sonrası göçedenlerin nüfusu kabarıktır. (Kent'in %60'ı göçedenlerden olmaktadır(çingene, Doğulu ve Bulgaristan doğumlu Türk ve kalifiye ve yarı-kalifiye işgücü)) Bu grup gerek almış olduğu eğitimin eleştirel ve teknik bir eğitim olması gerek göçmenin geldiği yerde tutunabilmesi için gösterdiği üstün çaba vb. nedenlerle; kentteki en eğitimli ve en entegre görünen gruptur. Ancak bu entegrasyon Türkiye'yi sarsan son krizin özellikle üretim sektörünü etkilemesi; bu vatandaşların çifte vatandaşlık hakkını elde etmesi ile Avrupa ve AB kapılarını hangi ülke daha kolay aralayacaksa oraya kayma meyilleri vb. nedenlerle, bugünlerde oldukça zayıflamış görünmektedir. Burgaz'lı Bulgaristan göçmeni Türkler, Bulgaristan yolunu kendilerini geçmişe değil geleceğe bağlayan bir yol olarak görmeye başlamışlardır.

Köy "YOL"u geleneğin bir devamı olduğu kadar ekonomik olarak kırsal alana dayanma ihtiyacının da bir belirtisi sayılabilir. Orta ve üst gelir gruplarında, kırsalın üretimi ve değerleriyle (aile, büyükler ve akrabalık vb.) bağıını henüz koparmamış olanlardan tutun da, günlük çalışma için köyde kalıp günübirlik Burgaz'a gelen yarı-işçi'ye kadar pek çok grup, köy yolunu kullanmaktadır.

Yukarıdaki iki faktör ışığında, Burgaz'ın dezavantaj ve avantajlarını, duraklatan ve ilerleten güçlerini çeşitli kavramlarla izlemek mümkündür.

1) DURAKLATAN GÜÇLER:

Kenti duraklatan güçleri kentin dezavantajları olarak ele almak ve yorumlamak gereklidir. Kenti duraklatan güçler olarak bazı kavramlaştırmalara gidilmiştir: "Rant Ekonomisi", "Köylünün Tarımdan Vazgeçmesi", "Kasabalılık Ruhu", "Ötekinin Tehlikesi", "İşçi Bilincinin Gelişmemesi", "Merkezleşme" ve "Bireycilik". Bu oluşumların bir sonucu olarak da "Boşunalık Duygusu"

Bu kavramlar bütünüyle kentin çeşitli gruplarının sorun analizi ile elde edilmiş bir üst okumadan çıkarılmıştır.

- "**Rant Ekonomisi**", kentin çeşitli **güç grupları**ncaya paylaşılmasını ifade eden bir kavram olarak belirlemiştir. Örneğin çeşitli grup konuşmalarından çıkan "Büyük sermayeyi Lüleburgaz'a çekmek gerekliliği"; kendisini hemen "Rantiyenin illegalleşmesi" korkusu ve "Beldelerin hızla büyütülmesi nedeniyle duyulan **rant korkusu**" ve bunun devamında da "Çorlu gibi olma riski" deyimleri ile ifade edilmektedir. "**Çorlu gibi olma riski**" kavramı, "Rant ekonomisi ile zenginleşmiş ancak gelirini tam da bu nedenle kent dışına kıtan bir grubun güçlenmesi ve kentin ucuz işgücü cenneti olması tehlikesi" olarak açıklanabilir. **Çorlu**, Burgaz halkının gözünde **çarpık kentleşme=geçicilik şehri olma= irtica ve ucuz işgücü**" ile özdeşleşen bir kavramsallaştırmadır.

TESPİT:

"Çorlu" kavramsallaştırması kentin duraklatıcı güçlerinin karşısında bir slogan olarak kullanılabilir.

- Köylünün tarımdan vazgeçmesi ve kasabalılık ruhu kavramları birlikte değerlendirilebilir. Bütün analizlerle birlikte kentin henüz "**Köylülük**" halinden "**çiftçi**"liğe geçemediği anlaşılmaktadır.

Kentte tarımsal alanlarda ekim son derece kısıtlı ürünle ve dar çerçevede yapılmakta, buğdayda 1/25 ve 1/65 arasında verim alınmaktadır. Ek ürün olarak mısır görünmektedir ve **münavebeli tarım** yok denecek kadar azdır. Köylü modern tarım teknolojisini uygulamamakta, deyim yerindeyse tarımı bir tür ek gelir olarak kullanan geleneksel tekniklerle yetinmektedir. Son yedi yıldır destek alımlarındaki azalma ve iki yıldır tarım desteklerinin tamamıyla kalkması ile, tarımın gerilemiş olduğuna ilişkin bir inanç vardır. Oysa sosyolojik bir tespit olarak, Burgaz yerlisinin köylülük formundan henüz **çiftçilik formuna** geçemediğini söylemek mümkündür.

TESPİT:

Burgaz, köylülük formundan tarımsal verimlilik temelinde çiftçilik formuna yani modern tarımsal tekniklere geçirilemezse; tarımsal alanların ranta açılması kaçınılmaz görünmektedir.

Bir çözüm önerisi olarak; münavebeli tarıma geçiş ve tarımda alternatif ürün yolları araştırılmalıdır, ticari tarıma geçiş yolları üzerinde durulmalıdır..

Burgaz'da kırsal üretimle ilgili olan grubun, "**Çevre**" ve "**Ergene**" ile somutlaşan iki talebinin belirmesi de köylülükten çiftçiliğe geçiş sürecini hızlandıran olumlu değişimler olarak değerlendirilmelidir. Bu kapsamda örneğin "Yeraltı suları çekiliyor"; "**Sulu tarım** yapılamıyor ve tarım münavebeli yapılamıyor"; "DSİ ile koordinasyonsuzluk yüzünden köy barajları çalıştırılmıyor ve köylü arazisini sulayamıyor" türünden yakınmalar; bir süre sonra kendisini "Ergene" ve "Çevre" sorununda somutlamaktadır.

Kadın grupları ile yapılan görüşmelerde de, kentin sorunları ve çözüm yolları önerileri tartışılırken; Burgaz'ın çevre ile ilgili sorunları olarak iki gündem maddesi belirginleşmiştir:

Kırsal alanlarla ilişkili olmak ve Ergene'de somutlaşan çevre sorunu.

Bu iki saptamanın sosyolojik bir söylemsel çözümü yapılacak olursa; Kadın gruplarının gerek **geçimlik ekonomi** gerek destek ekonomi girdisi olarak kırsalı dikkate aldığını söyleyebiliriz. Kırsal üretim-yukarıda da belirtildiği

üzere henüz köylülük aşamasında olsa da- Lüleburgaz için vazgeçilmez olma özelliğini korumaktadır. Hem **geleniğin taşınması ve yeniden üretilmesi** için bir özlem hem de kentin ekonomisine katkıları, tüm toplantılar boyunca vurgulanmıştır. Kadınlar, sadece ekonomik ve değerler sistemindeki yıpranmalar bağlamında değil fakat aynı zamanda kırsal alandan gelerek Burgaz'ı etkileyecek olan çeşitli konumlardaki işgücünün sorumluluğunu da taşıdıklarını belirtmektedirler.

Kadın grupları, örneğin taşınmalı eğitim, kız çocuklarının daha iyi eğitim şanslarına kavuşturulması, geleneksel değerlerce eşitsizleştirilen kadınların bilinçlenme programlarına katkı, kırsal ve küçük üretici kadın emeğini değerlendirme ve kentteki kadın gruplarıyla koordineli çalışarak 'kadın girişimciliğini destekleme programları' gibi pek çok alanda; Burgaz'ın kentsel ve kırsal alanlarının içiçeliğinin farkında olduklarını ortaya koymaktadırlar.

Kadın grupları ayrıca, verimli kırsal üretim vb. konularına da eğilmektedirler. Bu noktada "Çevre bilinci" ile özdeşleşen "Ergene" sorunu karşımıza çıkmaktadır. Kadınlar bu sorunu iki odak etrafında gündeme getirmektedirler: "Temiz su kaynakları ve kullanılabilir su ihtiyaçlarının kısıtlanması" ve "Bütünüyle **ekosistemin tahribatı**". Kadınlar bu sorunlar konusunda, kentin diğer grupları, kamusal ve yerel örgütlerle işbirliği yapmaya gönüllü olduklarını belirtmişlerdir.

TESPİT:

Ergene ile başlayan "çevre koruma bilinci" bazı güç grupları için kentte yer edinme ve kendi iktisadi gücünü sosyal alana taşıyarak ilerisi için bir alternatif oluşturma gayreti olarak açıklanabilir.

Kentle bütünleşme isteği ve bir basamaktaki katılım düzeyi⁹ anlamına gelen bu davranış desteklenmeli ve katılımcılık ve birlikte çalışma ruhu öne çıkarılarak, kentsel entegrasyonu ketleyen ve parçalanmayı artıracı kısımları törpülenmelidir.

⁹ "Katılım davranışları ve katılım bilinci" ile ilgili bilimsel literatür ve özetler ekte sunulmuştur.

"Kasaba Tutuculuğu" olarak adlandırılan değerler sistemi de, kentli ve kente entegre olmak isteyen; 20-45 yaş grubu, orta ve orta-üst gelir sahibi, genç, kadın, düzenli geliri olan gruplarca dile getirilen önemli bir sorundur. Kasaba tutuculuğunu aşabilmenin yolu bu gruplarla birarada olmaktan geçecektir.

Gerek kadın grupları ve kadınlarla ve gerek diğer anılan gruplarla ve tek tek kişilerle yapılan görüşmelerde; **Lüleburgaz'ın "Metropol alan suçları"**na sahip olup olmadığı sıkça sorgulanmış, ek olarak emniyet ve savcılık istatistikleri ile de karşılaştırılmıştır). Bu suçlar, "kapkaççılık", "yankesicilik", "genç kadına yönelik acımasız şiddetle birlikte yürüyen kapkaç", "oto ve ev soygunları", "genç gruplarda hafif uyuşturucu suçları", "tiner bağımlılığı", "sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar", "çocuk işgücünü kölelik benzeri kiralama (dilendiricilik vb.) "kadın intiharı", "genç ve orta yaş erkek intiharı", "sokaktan mal yürütme"(evlerden odun kömür vs. çalma, dükkan önü ve pazar hırsızlığı), "tırnakçılık-dızdızcılık" (para alışverişlerinde küçük el hileleri ile para aşırma), "beyaz kadın ticareti ve fuhuş" vb dir.

Görüşmelerle varılan sonuçlar, "Burgaz'ın henüz **"metropol suçları"** kategorisinde suçlara geçmediği" yönünde olmuştur. Ancak bu konuda bir fikir belirtmek "bardağın yarısı boş" veya "bardağın yarısı dolu" demek anlamına gelebilecek kadar çelişiktir. Bir yanıyla **"ötekiler"** ("çingeneler" ve "doğulular" için) olarak adlandırılan gruba atfedilen ve zaten bu grubun da içinde bulunduğu örgütsüz suçlar, maalesef Burgaz'da mevcuttur (oto ve ev hırsızlıkları, tırnak ve dızdızcılık, kapkaç ve cepçilik, sokaktan mal yürütme).

Diğer tür gerçek metropol suçlarına henüz geçilmediği anlaşılırsa da (beyaz kadın satışı, genç yaş grubu uyuşturucu, genç ve orta yaş erkek intiharı, çocuk üzerinde para kazanma biçimleri vb.); görüşülen grupların yaklaşan bu tehlikelere karşı uyanıklığı anlamına gelebilecek olan duyarlıklarının, aslında bir "kentle bütünleşme" isteği taşıdığı dikkate alınmalıdır.

Görüşülen tüm grup ve kişiler, kentin yapısal metropol suçlarına yönelmesini engelleme ve **ıçleştirme** (marjinal görülenin kentle bütünleşmesine yardım etme) amacıyla harekete geçmeye ve kurumsal bağlar kurmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

TESPİT:

Bu grupların "yerel üstü" gruplarla birlikteliği acilen sağlanmalıdır. Kenti en çok ilerletecek ve ileride anılacak olan 2. aşama programları gerçekleştirebilecek olan bir grup olarak; bu grubun yerel üstü gruplarla bağı kurulmalıdır.¹⁰

"Ötekiler" ve "Ötekinin Tehlikesi": Burgaz'ın %60'ının göçmen ve sonradan yerleşiklerden oluştuğunu belirtmiştik. Ancak burada sözedilecek olan tamamıyla %60'lık grubun kendisi değildir. Burada yerliler ya da kendisini yerelle birleşmiş olarak addedenler için geçerli olan bir **"ötekiler"** algısından sözedeceğiz. **"Ötekileştirme"**, kendisi kentle bütünleşmeye çalışan sosyal grupların, bu bütünleşme süreçlerinde yaşayabileceği dışlaştırma yolu ile bütünleşme istekleri açısından değerlendirilmelidir. Diğer bir deyişle, ötekileştirme sorunsalı, kente kabulü kendiliğinden olan sosyal gruplar için de yaşanmamaktadır. Kentle bütünleşme sorunu yaşamayan sosyal bir grup, bir diğer sosyal grubu "ötekileştirerek", kendisini yüceltme gayreti içine girmemektedir. **Kentin demokrasi ortamı** yeterli ve güvenilir olduğunda, **kente yeni-gelen**, bir başka grubu kötüleyerek kendisini yerleşik ile bir kılma gayreti içine girmez, aksine kentin bütünleştirici ortamı bu yeni dengeler sistemini oluşturmaya da yardımcı olur.

¹⁰ Yerel ilişkilerin iç işleyişindeki dinamiklerin niteliği yerel üstü (supralocal) kurumlarla ilişkilerde de önem kazanır. Bu anlamda yere üstü kavramını biraz açalım. Yerel üstü kavramı, Türkiye'de yereli incelerken kullanılan merkez-yerel kavramlarından farklı ve günlük yaşamın tüm alanlarını kapsayan bir kavram olarak karşımıza çıkar. Yerel-üstü kurumlar yerel düzlemde etkisi olan ancak yerelin dışında bulunan, daha bürokratikleşmiş örgütsel ilkelerle çalışan toplumsal birimler olarak karşımıza çıkar. (bkz. Leeds. "Locality Power in Relation to Supralocal Power Institutions" in Sanjek, (ed), Cities, Classes and the Social Order, Cornell Uni. Press, 1994, s: 2x9-231. Bu bağlamda yerel-üstü kurumlar, yerel koşulları dikkate almadan bütün birimler için genel, tek biçimli, örgütsel ve işlemsel ilkeleri ve olanakları uygulayamaya çalışan tüm kurumlar anlamına gelmektedir. (Bkz. Erder, S., Kentsel Gerilim, Um-Ag Yay., 1997, s:555-60.) Bu kurumlar arasında devlete ait kurumlar en önemlileri olmakla beraber, aralarında ulusal düzeyde karar alan "özel girişim kuruluşları", "bankalar", "sendikalar", "siyasi partiler" gibi örgütler de yer alır. Kamu örgütleri arasında hayati önem taşıyan "eğitim", "sağlık", "emniyet", "vergi dairesi" vb. doğrudan devlete bağlı örgütler ve ayrıca "diyanet işleri", "seçim kurulu", "adyaye teşkilatı" vb. yarı özerk kuruluşlar da vardır. Bu kurum ve örgütlerin bir kesimi, özellikle devlet kurumlarının karar ve uygulamaları, toplumsal düzeni sağlamak, kamusal yaşamın sürdürülmesi, ve eşgüdüm gibi amaçlara yöneliktir. Devletinkiler de dahil bazı karar ve uygulamalar da toplumsal düzenin sağlanmasına ve toplumsal refahın artırılmasına yönelik olabilir. Bunların "yerel" yaşamın refah ve canlılığını artıracığı kesindir. Ancak, bu kurumların her zaman uygulamaları yerel refahı artırmak yönünde olmayabilir. Bu durumda bu karar ve uygulamaların yerel yaşam bakımından anlamı çok daha farklı olur. Yerelin refahı ile yerele duyarız kalabilen yerel-üstünün uygulamaları arasındaki bu ilişkinin kanalları; esas olarak "yerel iktidar" olarak tanımlanan ve siyasi gücü farklı düzlemlerdeki ilişkilerinden alan formal ve informal liderlerin ve aktörlerin ilişkilerinden geçmektedir. Burada yerel'in mutlaka yerel-üstü ile uyumlu ya da itatkar bir ilişkisinden çok; bu iki kanalın birlikte hangi tür güç örüntüleri içinde bulunduğuna bakmak önemlidir.

Aksine bir durumda, yani kent yeni geleni kabule hazır değilse; **yeni-gelen**, kendisi ve **yerleşik kentlinin** ortaklaşa aşağılayabileceği ve "**diğeri**" kılınabileceği bir sosyal oluşum aramaya girişir. Diğeri kılınma alanı, sürekli olarak sağlanabilir. Burgaz örneğinde çingenerin sürekli olarak "öteki" kılındığı gözlenmiştir. Kendi kültürlerinden ileri gelen "**sistem dışı olma ve kalma gayreti**" olarak adlandırılabilir ve her türden illegalite ve informalite ile içiçe geçmiş olan yapıları nedeniyle; çingenerin (üstelik de yerli sayılmaları için yeterli zamanı kentte geçirmiş olmalarına rağmen) halâ **yerliler için öteki** konumunda tutulması bu durumun göstergesidir.

TESPİT:

Kente yerleşik olan çingene grubun, en eski kentli ile neredeyse aynı zamanda gelmiş olmalarına rağmen, "bizden" sayılmamaları önemli bir göstergedir. Bu durumda sosyolojik kent literatürüne danışıldığında; "öteki"nin kentle bütünleşebilme süreçlerinin, 'merkez' ile bağlarından geçtiğini görmekteyiz. Bir deyişle, 'öteki', eğer yerli ile ortak bir bütünleşme değeri yaratabiliyorsa ve bu kez ikisi birleşerek bir 'dış-öteki' yaratabiliyorlarsa; bu durumda eski 'öteki', 'bizim' sayılabilmektedir¹¹ (Bizim çingenerimiz! gibi)

Dikkat edilmesi gereken husus: Bu sürecin kentsel mekanizmaların bir şekilde zarar gördüğü dönemlerde gerçekleşmesidir. Yani bu süreç, kentin birleştirme ve birarada olmayı özendirici, deyim yerindeyse "**vatandaşlık hukuku**" nu yeterince gerçekleştirebileceği bütünleştirici dönemlerde değil de; aksine kentin merkez veya küreselin politikaları nedeniyle zedelendiği, yerel ile yerel-üstü arasında belirgin çıkar ayrımlarının olduğu kentlerde belirginleşmektedir. Sürekli bir **kentsel elit** ve **yerli duygusu** yaratma, kendisine benzemeyen ve kendisinden sonra geleni aşağılayarak dışlama hali; giderek her alt grubun da kentle bütünleşebilmek için kendisini "**ak"lama, "beyazlaştırma"** söylemini de yaratmak zorunda olması ile sonuçlanabilmektedir. Ancak başta da belirttiğimiz gibi bu durum, "yerel refah"ın, küresel ya da merkezin politikaları ile zedelenmiş olduğu şehirlerde belirgindir.

Burgaz'da ise bu olgu (dış'layarak şehirle bütünleşme) isteği, sevindirici olarak henüz fazla belirgin değildir. Ancak şehrin **üst güç gruplarında**, hangi grubun "ötekileştirileceği"ne ilişkin, belirgin bir söylem artışı da

¹¹ Dışlaştırma literatürü için bkz. Wallerstein, I., Liberalizmden Sonra, İletişim Yay 2001.

saptanmıştır. Açıklarsak; örneğin gerek sonradan yerleşen ve henüz tutunamayan yarı kalifiye işgücü grubu, işçileşme sürecinde olanlar grubu, Doğulu niteliksiz işgücü grubu ve çingeneler grubu; kentin sahibi ve yerlisi olmak isteklerini şiddetle dile getirmektedirler. Bu gruplar içinde üretim faaliyetleri sayesinde kendilerine yer açabilen üç grup vardır: 1)Çingeneler, 2)Sonradan yerleşen ve henüz tutunamayan yarı kalifiye işgücü grubu ile, 3)İşçileşme sürecinde olanlar grubu.

TESPİT:

Kente birleşme istekleri en olumlu ve üst düzeyde olan bu grupların kentsel yerleşikler ve yerel-üstü ile acilen birleştirilmesi zorunludur.

Kadın grupları ve esnaf ile yapılan görüşmelerden çıkan sonuçların; kente yeni geleni dışlama konusunda belirgin olarak iki ayrı uç örneği oluşturduğunu söylemek mümkündür. Esnaf grubu kente yeni geleni dışlama konusunda en tutucu davranışı sergilerken¹² (Bunun nedenini, yeni gelenin en yoksul oluşunda aramak gerekir. Bu grup **henüz esnaf** ile günlük alışverişini pekişterememiştir); **kadın grupları yeni gelenin** kentle bütünleşmesinde en olumlu tutumu alan ve yardımcı olmayı teklif ederek, bu konuda sosyal politikalar üretmeye gönüllü olduklarını bildiren bir gruptur. Her iki grubu da kendi iç dinamikleri ile değerlendirmek yerinde olacaktır.

Kadın grubu, çeşitli kesimlerden gelen ve kenti en fazla sahiplenen grup olarak dikkati çekmektedir. Farklı sınıf, SES ve yaş gruplarında olan kadın grupları birarada birlikte çalışmanın en iyi örneklerini vermektedirler. Bu

¹² Örneğin daha yeni bir grup karşısında çingeneler için " Onlar 'BİZİM' cingenelerimiz" diyerek tavır koyan esnaf; bu grubun geçim kaynaklarını açıklamada "hırsızlık" "cepçilik" vb. terimleri kullanmakta; bu yolla ayrımcılığın dilini de pekiştirmektedirler. Öte yandan kentli küçük tüccar ve esnafın esas rahatsız oldukları kesimin "Doğu'lu inşaat ve müteahhitlik işleri yapanlar" yani "Spekülasyon ve kolay yoldan para kazananlar" terimi ile nitelemesi ilginçtir. Burada sadece bu gruplardan edinilen kazancın henüz düşük olmasından ziyade, belirgin bir tutucu ayrımcılığa dikkat çekmek istiyoruz. Bu tavır alma ve kızgınlığı yorumlarsak; bu davranışı , bilimsel olarak, sadece 'kolay yoldan para kazanmayı meşrulaştırmaya karşı kızgınlığı' açıklamamastıyla yetinemeyiz. Aynı zamanda "Diğeri"nin kendi kazancına ortak olmaması gerektiğini düşünen bir zihniyetle de karşı karşıya olduğumuzu düşünmeliyiz. Kentin en tutucu kesimlerinden birisi olarak düşünülen küçük tüccar ve esnaf grubun, entegrasyonu ve kente katılma isteği en altta olan grup olduğunu da dikkate alacak olursak; yeni gelene kızgınlığın ve dışlama eğiliminin, kendi az olan pastasını paylaşmak kızgınlığından ibaret olmadığını da görmek zorundayız. Bu grubun, fırsat bulsa rant ve spekülasyonla en çabuk birleşebilecek grup olduğunu; yukarıdaki veri ve çıkarımlar ışığında söylememiz yanlış olmaz!. Bu grubun tutucu etkisini kırmak için, kadın gruplarıyla birlikte çalıştırılması gereklidir.

tutumunda üç faktörün ve sosyal yapının birlikte işlemesi ile ulaşıldığını görüyoruz: Kentin kendi kültüründen **gelen "kadını destekleyen ve öne çıkaran eşitlikçi geleneği"** kadar, kente en fazla bütünleşen **Bulgaristan doğumlu Türklerin. 'kadını insan olarak gören ve destekleyen yaklaşımlarının kent halkına öğrettiklerinin'** ve ayrıca **"kente yeni gelen kalifiye ve yarı kalifiye işgücü olan kadının kentle bütünleşme isteğinin yüksekliği"**. Kadın grupları ile uygulanacak özel program ve sloganlardan ileride sözedilecektir.

İşçi bilincinin gelişmemesinden, yukarıda ayrıntılı olarak sözedilmiştir. **"Merkezleşme"** ve **"bireycilik"** ve bunların bir sonucu olarak da **"boşunalık duygusu"** olguları; Türkiye'yi sarsan kronik kriz etkisi ile açıklanamayacak; ancak daha derin bir neo-liberal etki olarak adlandırılabilir olan bir sosyal olgudur¹³.

TESPİT:

Burgaz'da ise bu yapıdan özellikle etkilenen iki ana gruptan söz etmek mümkündür: Geliri düşük ve yoksulluk sınırında olanların yaşadığı "eşitsizlik" ve giderek "yok olma" kaygısı ile; geliri sabit ve orta düzey olan ancak entelektüel ve beyaz yakalılarının içine düştüğü "erişememe" ve "vatandaş olarak artık dikkate alınmama", "vatandaşlık bilincinin yokolması" kaygısı.

Her iki grup için de Yerel üstü yapılar ile birlikte hareket etmenin zorunluluğu açıktır ve her iki grup için de ayrı programlar çizilecektir

¹³ Bu konuda bkz. Erder, S. a.g.e. ve Sönmez, M., a.g.e. Ancak spekülasyon olsun tartışmacı olsun bu konuda son derece geniş bir literatür vardır. Bu çalışmanın konusu kriz ve insan psikolojisi ya da sosyal yapı etkilerini akademik olarak tartışmak değil; Burgaz özelinde bir durum tespiti yapmaktır.

2) İLERLETEN GÜÇLER.

Kenti ilerleten güçleri kentin avantajları olarak ele almak gereklidir.

Kentin kendi geliştirdiği sloganlardan ve kavramlardan yola çıkılarak; avantajlarını: "**Eğitimin Yüksekliği**", "**Geçiş Yolu Üzerinde Olmak**", "**Üretimden Kaynaklanan Güç**", "**Trakyanın Kalbi Olmak**", "**Vatandaşlık Bilinci**", "**Avrupalı Olmak**" Ve "**Çokkültürlülük**" olarak sıralamak mümkündür.

Kentteki tüm görüşmelerde; ilerletici bir güç motoru olarak '**KATILIM**' terimi bir kavram olarak belirmiştir. Görüşülen kişilerin kısmen bu yönde düşünmesi için teşvik edici sorular sorularak; katılımdan ne anladıkları, şimdiye kadar hangi tür katılım örnekleriyle karşılaştıkları, kendilerinin kente katılmak için neler yapmakta oldukları ayrıntıları ile sorulmuş ve tartışılmıştır¹⁴. Yukarıda ortaya çıkan yanıtlar da katılım konusundaki çeşitli düzeylerdeki açıklamalardan çıkan kavramlaştırmalardır.

Katılım, kente katılarak yaşamak; modern dönemde olsun modern dönemi geçerek küresel ekonomiye eklenmeye çalışan alanlarda olsun; hemen her an ve yerde kentle bütünleşmenin ideal bir modeli olarak karşımıza çıkan bir kavramdır. Katılım, kişinin sadece kendi yaptıklarını beğenmesi ve bunlarda ısrar ederek diğerlerine kendisine uymaya (katılmaya) çağırması anlamına gelmemektedir. Katılım, öncelikle demokratik bir model olarak işlemek zorunda olan ve çeşitli düzeyleri olan bir davranış modelidir. En temelde, 'diğerini dinleme', 'diğerinin söz söyleyebilme ve fikirlerini kendi anladığı biçimde açıklayabilme şansını yakalamasını güçlendirme', 'kendisine iletileni anlamaya çalışma', 'kendi hak verdiği ya da hayati önemde bulunduğu konuları dahi belirli müzakere mekanizmaları dahilinde tartışabilme' vb. pek çok süreci birarada içerir. Aynı zamanda katılım; bugün türkiye'de sıkça yanlış anlaşıldığı gibi, tüm yurttaşların; örneğin bir kentin yönetimine, fiilen *de facto* katılımı anlamına da gelmez. Aksine, bir kent yönetimine yurttaşların bütünüyle katılımı, katılımın en arzu edilen ve en üst düzeyidir, ancak en zor yakalanabilecek bir hedeftir de. Katılımın bilindiği anlamlardan çok daha başka ve alt düzeylerde olanaklılıkları da vardır. Ancak katılım davranışının en önemli ve olmazsa olmaz özelliği, öncelikle 'karşısında ve zıttında veya başkası olarak dahi görünen her türle ilişkiye ve anlamaya açık olma" dır. Bu yönüyle katılım davranışı aslında ideal bir demokrasi

¹⁴ Katılım konusu son dönemlerde çok tartışılan ve genellikle de yanlış yönlendirilen bir konudur. Bu konu hakkında ayrıntılı bir literatür eki verilecektir.

serüvenidir ve bir son nokta, varılması gereken bir aşama değil bir süreç, bir birlikte öğrenme halidir.

Bu anılanlarla birlikte, kent halkının dile getirdiklerinin analizi ile; kentin avantajları da belirlemektedir. **Eğitimin Yüksekliği**, sloganı, Burgazlı'nın en çok övüdüğü özelliğidir. Bu özelliğini Burgaz halkı, 'Kadının değerinin yüksek olması' ile de birleştirmektedir. **Üretimden Kaynaklanan Güç**, sloganı, Burgazlı'nın üretim bandını bırakmak istemediği ve bununla övüdüğü biçiminde yorumlanmalıdır.

Yine **Geçiş Yolu Üzerinde Olmak**, Burgazlılar için önemli bir nitelikleridir. Bu nitelik, kentin tarihsel özelliği ile bütünleşmekte ve önemli bir gösterge burada karşımıza çıkmaktadır: Burgaz, geçmişte de Doğu'yu Batı'ya bağlayan bir yol-üstü olmuştur. Ancak tarihte de sıradan ve kimliksiz bir geçiş yeri değildir. Aksine geçişin üzerinde önemli bir kentsel merkez olma özelliğini korumuştur. Burada dikkat edilmesi gereken nokta simgesel bir dilin kullanımıdır: Geçişin üzerinde olması ile Burgaz Doğuyu mu Batıya bağlamaktadır, yoksa Batıyı mı Doğuya iletmektedir? Bunu metaforik olarak dile getirilmesini istediğimiz Burgazlılar, iki grupta toplandılar: **Doğuyu Batıya bağlayan Burgaz** metaforunu daha benimseyenler, Burgaz'ın şimdi de Batı ile Türkiye arasında bir geçiş noktası olmasını istediklerini belirtirlerken; bu isteklerini **"Biz Trakyanın Kalbiyiz"**, **"Biz Avrupalıyız"** gibi söylemlerle de desteklediler. Diğer yandan geleneğin tutuculuğunu daha çok öven ve gelenek üzerinden ilerleyen bir diğer grup ise; "Osmanlılık", "En saf ırktan olmak" vb. ve buna yakın söylemleri bildirdiler.

Ancak söylem analizlerine bakıldığında ve bunların mülkiyet ile ilişkileri kurulduğunda; bu grubun daha çok 'eski zengin ama yeni kaybedenler' grubundan olduğu görülebilir. Gerek firmalarının yeterli atılımı yapamaması gerek bu atılımı yapabilecek vizyon ve kapasitelerinin olmayışı gerek imalat ve üretimden rant ve spekülasyon ile yükselbileceğini kestirebilen gruplar bu görüşe daha çok destek veren ve Burgaz'ın geleceğinden daha umutsuz olan ve katılım davranışı da en az olan gruptur.

TESPİT:

Şimdiye kadar, duraklatan güçler (dezavantajlar) ve ilerleten güçler (avantajlar) birlikte ele alınmış ve bunlar da kentin enteraksiyonu ve zihinsel coğrafyası ile beraberce değerlendirilmiştir.

Burgaz'ın, gerek kronikleşen küresel kriz ile gerek merkezden çevreye yayılan değerler sistemindeki çeşitli zedelenmelerle; sahip olduğu kimi iktisadi ve sosyal avantajları yitirmekte olduğu düşünülebilir.

Ancak Burgaz'ın hala en önemli avantajı kentli yerleşikler grubudur. Bu grup hedefleri açısından ikiye ayrılmaktadır: Kendi ilerlemesini ve gelişimini Burgaz'dan ayrı düşünmeyen ve geleceğini Burgaz ile birlikte kurmaya adanmış olan gruplar ve ikinci olarak kendi kişisel ilerlemesini Burgaz'dan ayrı tutan ve geleceğini sosyalin dışında daha bencil ve kişisel olarak kurabileceğini düşünen gruplar...

Ancak şu anki sosyal yapı bu iki grup arasında dengede görünmektedir: Burgaz kısa ve bekleyen bir dinlenme dönemi içindedir.

Dolayısı ile kentin ilerlemesini en geniş sosyal gruplarla birlikte planlamak ve harekete geçirmek, hayati bir önem taşımaktadır. Kenti ilerletecek olan birkaç çekici gücün, uzun soluklu bir hedef çizerek bilinçli bir şekilde en geniş kesimlerin desteği ile hareket etmesi zorunludur.

Aksi halde, dışlama ve edilginleştirerek dışarıda bırakma politikaları işletilirse, kentin kısa zamanda Çorlu tarafından yükselen rant ve spekülasyon sistemleri tarafından boğulma olasılığı yüksektir.

Lüleburgaz, hangi yönde değişeceğini, kentin kendi halkı ile birlikte seçmek zorundadır.

B- ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Çözüm önerileri kısmında, yukarıda altı çizilmiş olan çeşitli kavramlar aracılığıyla hareket edilecektir. Kimi sosyolojik içerikli bu kavramlar; bütünüyle Lüleburgaz'ın yapısal analizlerinin söylem çözümlemesi yolu ile çıkarılmıştır. Kent halkının kimi özgün deyişleri de, kavram olarak kullanılmaya uygundur.

Çalışmanın başında da belirtildiği gibi, Belediye başkanı ve Belediye üst düzey bürokratları ile yapılan görüşmelerden; bu çalışmanın çıktıları olarak: **TAKIM RUHU GELİŞTİRME** (Team monitoring); **KAMUDA ÇEŞİTLİ ÖNCELİKLİ KONULARA DUYARLIK YARATMA** (Civic Emancipation); **BELEDİYE'NİN TANITIMI** (Representation)**HALKLA İLİŞKİLER** ve **BELEDİYE ÇALIŞANLARININ İŞ DOYUMU VE ÇALIŞAN TUTUMUNU GELİŞTİRME** olarak çizilmişti.

Çalışmanın sonuçlarını izleyerek geliştirilecek olan çözüm önerilerinden başka; ayrıca Belediye'ye kısa, orta ve uzun vadeli hedef ve planlar önereceğiz:

KISA VADEDE:

Belediye Çalışanları arasında bir İzleme Değerlendirme (monitoring-evaluation) yapılması ve bunun kurumlaştırılması.

Ve

Belediye çalışanları için bir bilinçlendirme eğitimi

Her ne kadar çalışma içinde yapılacak işler arasında "Belediye Çalışanlarının İş Doyumunu Ölçmek" hedefi koyulmuşsa da; bu ölçümün son derece

pahalı, uzun ve kimi zaman da işlevsiz olduğu literatürde de kanıtlanmıştır. İş doyumunu ölçen çalışmaların çoğunlukla, özellikle ABD'nde geliştirilen ve kar amaçlı kuruluşların, firmaların verimlilik ve asıl olarak karlılığını artırmak amaçlı işletilen ölçekler olması; bunların kamu ve sivil kar amacı gütmeyen kurumlara uygulanmasını olanaksız kılmaktadır¹⁵. İş doyum planı ve bu planın çıktılarını ölçmenin ilk basamağı, iş analizi yapmaktır. Öncelikle bu ölçümü isteyen her kuruluştan, firma için bir "İş Yüğü" tespiti beklenilmektedir. Ancak bundan sonra uzun bir dönem boyunca iş doyumunu analizlerine geçilebilmektedir. Analizlerin diğer bir önemli handikapı, analizin her aşamasının kurum yöneticisinde dahi önce, çalışanlarla paylaşılmasıdır: Böylelikle analizin her aşamasından haberdar olan çalışan, bir yandan kendisine çeki düzen vermekte ancak öte yandan kısa bir dönem de olsa firma/kurum için husumetler ve kişisel çekişmeler de alevlinibilmektedir. Bir yanıyla çalışanlarda iş bilincini de artırmak için kullanılan iş doyumunu analizlerinin tüm kurum için bürokratik vb. değişiklik istekleri, çalışma bittiğinde mutlaka uygulanmak zorundadır. Aksi takdirde, çalışanların kuruma güvensizlikleri had safhaya çıkmakta; bir sonraki bir kurum bağlılığı programına katılmayı tamamen reddedebilmektedirler.

Yukarıda sayılan sakıncalar ışığında; bizim önerimiz Belediye çalışanlarında "**Takım Ruhü**" geliştirici ve iş bilincini artırıcı çalışmaların yapılması ve ardından hangi sürecin ne oranda işlediğini anlayabilmek için sürekli bir girdi çıktı veren izleme-değerlendirme sisteminin kurulmasıdır.

ORTA VADEDE:

Çeşitli Sivil Gruplar İçin Entegrasyon Ve Manuplasyon Eğitimi

Belediye ve yönetimin sivil gruplarla dayanışma ve Belediyenin tanıtılması isteği ve ihtiyacı ile yola çıkan bu çalışmanın sonuçları; memnuniyet verici bir biçimde; çeşitli yerel grupların da aynı ihtiyacı taşıdığını göstermiştir. Çeşitli yerel kesimler için, Belediye hizmetlerine ilişkin ihtiyaçlar olarak anılabilecek ihtiyaçlar örneğin: su, Ergene, park, kültür sitesi, çöp, mezarlık vb. gibi sıralanırken; daha altta bir başka istek belirlemiştir: **Belediye ile birlikte çalışma ve ortaklık ihtiyacı, Erki paylaşma ve tanıtım ihtiyacı, Tanınma ve tanışma ihtiyacı.**

¹⁵ Ekte cevap anahtarları verilmeden bir iş doyum ölçeği örneği sunulmuştur.

Lüleburgaz sivil organizasyonları ve özel ve tüzel kişilikleri ile belediye memnuniyeti ve kent doyumunu üzerinde görüşülürken; aynı zamanda farklı görüşlerin de analizi yapılmıştır. Her sosyal oluşumda üç tür güç kaynağı bilerir. Bunlardan ilki; gücünü esas olarak maddi ve ekonomik kaynakların denetlenmesinden alır. Bunlar daha çok üst sınıf mensuplarıdır¹⁶ . İkincisi; gücünü mensup olduğu bürokratik konumdan alan, daha çok orta sınıf mensuplarıdır. Üçüncüsü ise gücünü sayısal olarak çokluk olan grupları kitlesel olarak hareket ettirebilmeden alan, esas olarak alt sınıf mensuplarıdır. Toplumda bütün gruplar, öyle ya da böyle, bu tür güç kaynaklarından herhangi birine ulaşma olanamına sahiptirler. Burgaz'da da benzer yapıların varlığını görmekteyiz. Bu ilişkiler yerel-üstü ve yerel arasındaki çeşitli düzeyde ilişki-çatışma-birliktelik-uzlaşma vb. ilişkilerin niteliği ile belirlenmektedir.

Yukarıdaki cümleden olarak; bugün Türkiye'de yerele ait iktisadi ve uzun vadeli bağımsız politikalar üretmek son derece zorlaşmıştır. Özellikle mali piyasalardaki her tür yeniden yapılanma ve dalgalanma; bu piyasalar üretimin önüne geçtiği için, en kısa zamanda en küçük merkezleri(aile ve köy gibi) dahi etkilemektedir. Ancak kısa ve orta vadede, kentlerin kendi birikimlerini yönlendirmesi olgusu henüz tamamen de ortadan kalkmış değildir. Yerel için sosyal politikalar üretmenin de böyle bir anlamı vardır: Öncelikli olarak her tür mikro müzakere birliğinin kent içinde sağlanması gerekmektedir. İkinci olarak da, kentsel politikaların gerek demokratik gerek iktisadi taleplerini çeşitli yerel-üstü kurumlarla müzakereci bir biçimde oluşturabilmesi gereklidir. Kentsel yenilenme üzerine politikalar üreten Castells¹⁷, Fransa'daki bazı yerel politikaların nasıl başarıya ulaştırılacağını ve neden başarılı/başarısız olduğunu çözümler;

---

¹⁶ Kentsel güç grupları için bkz. Leeds, 1994:220

¹⁷ Castells, M. Kent, Sınıf, İktidar, İletişim Yay., 1997:158.

SİYASİ ETKİ: KENTSEL ETKİ, HAREKETİN DÜZEYİ VE ÖRGÜTLENME BİÇİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

	HAREKETİN DÜZEYİ	ÖRGÜTLENME BİÇİMİ	POLİTİK ETKİ
TALEP EYLEMİNİN SONUCU	YÜKSEK	TALEBE YÖNELİK	Talebe yönelik eylemin sürmesi
		POLİTİK	Talep-Yönelimi ve Politik mücadele arasındaki doğrudan bağlantı
	DÜŞÜK	TALEBE YÖNELİK	Toplumsal bütünleşme
		POLİTİK	Politik bölünme
KAYBETTİ	YÜKSEK	TALEBE YÖNELİK	Caydırma, pasifleştirme
		POLİTİK	Politik radikalleşme
	DÜŞÜK	TALEBE YÖNELİK	Bireysel geri çekilme
		POLİTİK	

Buna göre dört tür hareket olmuştur.

- İlk durumda toplumsal taban, örgütlenme, harekete geçme düzeyi ve talep birbirleriyle bağdaşır durumdadır. Ancak ortaya çıkan siyasi mücadele hedefinden sapmış, hedefi dönüştürmüştür. Ve dolayısı ile en son talep ile başlangıçta ortaya konan sorun arasında bir boşluk vardır ve bu da pasifleşmeye yol açacaktır. (Hedefin Dönüşmesi)

- İkinci durumda, sürekli olarak siyasi yapıyla örtüşmelerin olması nedeniyle; salt talebe yönelik hareketlerin sınırlı kalması vardır. Bu nedenle yenilgiye uğranılır. **(Salt talebe yönelik olma ve siyasi yapı ile sıkı örtüşme)**
- Üçüncü durumda; özellikle elverişli olmayan konjonktürün yanı sıra örgütlenme biçimi toplumsal tabanın dışında ve yerel köklerden yoksun ise, hareket politik bir bölünmeyle sonuçlanır. **(Yerelden kopma)**
- Dördüncü ve son durumda ise, toplumsal taban, örgütlenme ve talepler arasında bir örtüşme olduğu, ancak sürecin taleplerin radikalleşmesi nedeniyle başarısızlığa uğradığı ve bireysel geri çekilmenin yaşandığı bir süreçtir. **(Taleplerin radikalleşmesi)**

Yukarıda hayli kapalı olarak özetlemeye çalıştığımız bu çerçeveyi Burgaz için geliştirmeye çalıştık. Burgaz'daki politik hareketlerin, siyasi grupların ve sivil örgütlenmelerin incelenmesi ve özel ve tüzel kişilik olarak yönetime katılma bağlarının araştırılması sonuçları, bize yukarıda da çeşitli biçimlerde özetlediğimiz sonucu vermiştir: Katılıma -çeşitli düzey ve nedenlerden- duyulan istek yüksektir. Buradaki katılım kavramı, literatürde de izleneceği gibi, asla yönetime doğrudan katılma talebi ile özdeş değildir. Aksine katılımın çeşitli düzeylerinden bahsetmiştir. Görüşülen kent sakinleri; "kente ilişkin şikayet bildirme", "kentsel hizmetlerden yakınma", ya da örneğin "kentin hızlı betonlaşmasını" kınama vb. davranışlarında da, aslında katılım isteğini en alt boyutta da olsa bildirmektedirler. Daha üst katılım istekleri olarak; "gençler için..." ya da "mahalle sakinleri için...." talepleri görülmektedir. Kente katılmanın ilk basamağı mahalle ya da semtin çeşitli kentsel hizmetlerindeki eksiklikleri bilmek ve daha sonra da bunları bildirmekten geçmektedir.

Anack her tür katılma davranışı yerel ve yerel-üstü ile uygun bir yapıda birleştirilmelidir. Burgaz'ın sivil örgütlenmelerinin de katılma davranışının çeşitli boyutlarını **eylem içinde öğrenmeye** ihtiyaçları vardır. Burada eylem içinde öğrenme; tartışma platformları, bilgilenme ve birlikte hareket etme ile olacağı gibi, salt eylemin kendisi içinde de olabilir. Burada çeşitli grup ve kişilerin **erki paylaşma ihtiyacı, tanınma ve tanışma ihtiyacı** dikkate alınmalı ve çeşitli gruplar bazı diğer gruplarla beraber çeşitli hedefler için birlikte çalıştırılmalıdır. Bu konuya daha sonra aşağıda değinilecektir.

UZUN VADEDE:

Burgaz için bir yerel kent meclisi oluşturmak ve çeşitli slogan ve hedefleri bu meclis aracılığıyla yaymak.

Oluşturalacak olan kent meclisi, çeşitli grupların bazı yerel ve yerel-üstü hedeflerine yönelik olarak birlikte çalışabileceği bir esnek platformlar platformu olarak düşünülmelidir. Yukarıda Castells'te de görüleceği gibi, salt bir nokta hedefe kilitlenmek ve bunun merkez ile ilgili siyasetlerini görmezden gelmek, çoğunlukla hüsrarla sonuçlanabilmektedir.

Dolayısı ile çeşitli alt-hedeflere ya da nokta hedeflere yönelik olarak, kimi zaman kısa vadede çalışıp sorun çözüldüğünde dağılabilecek 'sorun-odaklı' örgütlenmeler kurulmalı; ancak bunlara daha üst çeşitli sorunlar için hazır durumda bireyler ya da gruplar üretebilecek bir örgütlenme öğretisi, bu çalışma içinde kazandırılmalıdır.

Benzer olarak salt politik hedefli ve merkezi hedef alan bazı keskin politik odaklanmalar da oabulurler, ancak bunların kentin çeşitli sorunlarıyla ilgilenen çeşitli örgütlenmelerle birlikte çalıştırılması da esastır.

Ayrıca, Her tür ve düzey katılım eğilimi desteklenirken; bunun yanı sıra çeşitli kişicil politik çıkar hedefleri nedeniyle hedefin sapmasına izin verilmemelidir.

TESPİT:

Yerel her tür örgütlenmenin yerel-üstü ile bağlantlanması kaçınılmaz kılınmalıdır. Bu amaçla yapılan işlerin ve başarılan çalışmaların kimi zaman taltifle kimi zaman da duuru ile, öncelikle kasaba içinde sonra da ulusal düzeyde adlandırılması ve iyice tanıtılması şarttır.

C- GÜNDEM GELİŞTİRMEK:

Gündemin ilk maddesi, Lüleburgaz'ın hangi yol üzerinde yer alacağı ve ikinci olarak da Lüleburgaz için ne tür bir üretim öngörülebileceğidir. Bu amaçla, Çalışma boyunca çeşitli gruplara bu sorular sorulmuş, derinlemesine mülakat ve odak gruplarla bu konu tartışılarak; hem grupların düşünceleri alınmaya çalışılmış hem de gündem geliştirmenin bir ilk basamağı olarak; grupların bu maddelere karşı hassasiyeti sağlanmıştır. Bu anlamda yapılan çalışma salt çözümleme amacıyla sorular sormak değil; **aslında kentin sorunlarına duyarlık yaratma ve gündemi yaratma çalışması** hizmetini de görmüştür. Bu anlamda, çalışmanın kendisi de, katılım davranışını yükseltmeye hizmet etmiştir diyebiliriz.

BURADA HEDEF TESPİTLERİNİN SONUCU OLARAK KENTE ÖNERİLECEK OLANLARIN BİR RASYONALİTESİ KURULACAKTIR.

HEDEF TESPİTLERİ VE KENT GÜNDEMİ GRUPLARI:

BELEDİYE HİZMETLERİ konusunda, alt ve orta gelir grupları, üst SES ile ortak çalışmalıdır. Kültür merkezi çalışmaları hariç; diğer alt yapısal sorun analizleri ve kentsel mekan düzenlemeleri için ve diğer belediye hizmetleri için-otopark sorunu hariç- öncelikler alt SES gruplarına verilmelidir. Bu gruplar kentle birleşmeye en istekli olan, ancak bu birleşme için gerekli erki henüz kuramamış gruplardır. Ayrıca kentle ilgileri kendi oturma ve çalışma mekanı içinde sıkışık durmaktadır. Bu gruplarda erki güçlendirmek, demokrasi fikrini kentsel erkte söz sahibi olabilmek temelinde geliştirmek esastır. Keza işçi/ köylü ve çalışmayan ve genç/orta yaş grubu alt SES'ten kadın-genç ve çeşitli etnik grupları ve kente yeni gelen vasıfsız işgücünü de bu alt grupla birlikte ele almak gerekir, zira aynı gerekliliklere bunlar da sahiptir. Kentle bütünleşme istekleri en fazla,şansları en az ve genellikle kentsel merkezden kopuk hatta merkezi mekanlara çekinik duran bu gruplar; orta gelir grubundan demokrasi odaklı ve hedefli çeşitli baskı grupları (sendikalar, eğitim platformu, kadın grupları vb.) ile birlikte çalıştırılmalıdır.

Bu gruba verilecek temel slogan "Burgaz Sizindir" değil; **"BURGAZ BİZİMDİR"** sloganı olabilir.

Bu çalışmanın başlarında mahalle mekanları sıkça kullanılmalı ve kadın ve gençler için mahalle birlikleşmeleri esas alınmalıdır.

"BİRBİRİMİZE GİTMEK" sloganı temelinde; özellikle genç erkek ve kadınların buluşabileceği kültürel ve spor ortamları mahalle ile birlikte yaratılmalı; Burgaz'ın tüm kentliyi merkeze çeken ve birörnekleştiren yapısı böylelikle kırılmalıdır. Çeşitli mahalle hedeflerinin tespiti mahalleli içinden başta olmak üzere giderek genişleyen bir profilde kurulmalıdır. Böylece kente katılımı en alt düzeyde olup (yakınma ve daha iyisini isteme) ancak çeşitli erişim güçleri yüksek olan orta SES grubu da harekete geçirilecektir. Hedef tespitinde zamanlama mutlaka koyulmalı; işin başlangıcında ve iş başarıldığında bunun duyurusu, kutlaması; mutlaka işin yapıldığı esas mekanlarda gerçekleşmelidir. Bir çocuk parkı açılışı, mahalle evi ya da spor salonu kutlaması yerel-üstü ve üst SES grupları da davet edilerek (bu orta SES grubu için bir tanınma fırsatı ve dolayısı ile kente katılımının artması demektir) ve mutlaka şehri kapsayacak biçimde mahallede yapılmalıdır.

SOSYAL VE SİYASAL OLUŞUMLARI DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN, meslek odaları, STK'lar ve baskı grupları (kendi içlerinde) ile başlanmalıdır.

MEKAN'ın dönüştürülmesi ile başlanabilir. Çevre ve ekosistemin yenilenmesi meselesi, mekanların yeniden üretimi ile başarılabilir. Örneğin otopark sorununun çözümü için bu gruplar harekete geçirilerek; mekanın süslenmesi ve semt güvenilirliklerinin sağlanması vb. için alt SES grupları bu grupla birlikte çalıştırılmalıdır. Bu gruplara slogan olarak, **BİRLİK VE DAYANIŞMANIN KALIPLARI** önerilmelidir. Bu kalıplar, **"PLATFORM", "ORTAK DEMOKRASİ TEPKİLERİ GÖSTERME" VE " YOL ÜZERİ VE GEÇİŞTE OLMAK"** üzerinden işletilmelidir. Bu gruplar kentsel mekanların yeniden üretimi ile başlatılacak olan bir projede, yerel-üstü ile birlikte çalıştırılarak hem kentsel erke yakın olma hem de merkez ile bağımsız olarak birleşme olanağı bulacaklardır. Özellikle yereli aşan bazı mekan ve ekosistem sorunlarında, bu gruplar harekete geçirilmelidir.

KENTİN YÖNELİMLERİNİN TESPİTİ VE GERÇEKLEŞTİRMELERİ için ise üst SES ve diğer çekici(lokomotif) güçler birlikte çalıştırılmalıdır. Yine bu grupların yerel-üstü ile birlikte hareket etmeleri sağlanmalıdır. Bu SES grubu ve özel ve tüzel kişiler; kentteki erkten pay alma çabalarını; bu yolla tatmin edebilirler. Ancak bu tespit ve gerçekleştirmeler için, mutlaka alt SES grupları ile de birlikte çalışılmalıdır. Örneğin kültür sarayı-kompleksinin yapımı, bu grupla birlikte ilerletilmelidir. Çeşitli siyasi hedefler de yine bu grupla tespit edilmeli ve gerçekleştirilmelidir. Bu gruba verilecek temel hedef: **"YÖNÜNÜ AVRUPAYA DÖNMEK"**; temel slogan ise **:"AVRUPALİYİZ"** olmalıdır. Avrupalı olma davranışı öncelikle, **KÜLTÜREL BİR MERKEZ OLMAK** hedefi ile çerçeveselendirilebilir. Bunun için Burgaz'ın altyapısı yerinde ve uygun gözükmektedir. Örneğin **"AVRUPA'NIN ÇEŞİTLİ ÜNİVERSİTELERİ İÇİN BİR MERKEZ OLMA"**, çeşitli eğitim kurumlarını Burgaz'a çekme (üniversiteler ve binların yurt kompleksleri gibi) vb. hedefler son derece gerçekçi ve az masraflı hedeflerdir. Ayrıca örneğin TEKNOPARK gibi çok fonksiyonlu ama uzun vadeli hedefler de bu yollar gerçekleştirilmelidir.